

В. И. ЛЕНИН ТӨРӨӨБҮТЭ 100 СЫЛЫН КӨРСӨ

Меньшевиктери кытары охсууу

РСДРП иккис съезин кезинде партиядын иштерин охсууу өссө сайгалык күүнүнүн күөдүгүлү бардыта. Меньшевиктер съезд быыраарынан торого уонна партия кини үчрежденишларын байланын ишчилеригер иларга соруумутта. Кинилерге Илеханов комолоткуту, кини съезинен кизер тибилит бары урукку меньшевик редакторлары «Искра» редакциятын састаабыгар килерери модубуота. Съезд дивалын манник куруубайдык киники кытта Ленин собуланын туна суора. 1903 жыл сэттинин 1 күнүгөр Ленин өнөрүнистартан былаанар сылатан «Искра» редакциятыгын тахсыбыта.

Онон, Ленин редакциятын тахсыбытын кезинде, 52 күнмүргөн савалаан, «Искра» ленинскэй өнүгүр меньшевиктеркэй өнөрүнистическай хайматын былобута.

Итинник үсүлүбуйада партиядын тарилталары кытта сибданы туунар, слайлар туууттан Ленин илтиниюн ийге үс сүүсчөкө суругу суруйбара. Манник суруйсуу жыл устата салганан бардыта. Бу кезиге Владимир Ильич историческай суолталаах «Ииники бир хардын, төттөрү икки хардын» диез кинигени суруйбуота. Манна кини төрөини бопуруостарга меньшевиктер өнөрүнистическай саралаабыта уонна марксистическай революционнай партия төрөини принциптерин олохтообута. Киниге РСДРП иккис съезигер уонна ол кезинде большевиктер меньшевиктери кытта охсуууларын хайматыгар сибданы иртыгы биллибитэ.

«Искра» быдыан баран, меньшевиктер Ленинге саба күнүдөрүн өссө күүнүрдүбүттэр. 1904 жылдагы сайын эйэлэништер комолорунан меньшевиктер партия Кини Комитетин быылаабыттара. Меньшевиктери өнөрүнистическай II Интернационал байлыктара өйөөбүттэр, кинилер Россияда сага тинтох марксистическай партияны төрөйөрү собулэбэт этилэр.

Уоскобун быылыга-майгыга партиядын үлэре тахсыбыт сатараксийыны уонна төхтүүнү туоратарга сага съези ыгырар надыта тирэбита. Ленин итиннах ыдыбыта. Партия уонна кини слайлар састаабын ишин охсуууга Ленин үбүлүчү суолтаны хайлаакка бирбитэ. Үгүс араахтар бааларын үрдүнэн Ленин «Вперед» диез большевиктеркэй хайматы таһаарары ситиспитэ. Швейцария кезке куораттарыгар уонна Парижга рефераттары алдынтан килербит харчытынан Ленин бу хайматы төрөйбитэ. Ленин редакциятынан тахсар хайматы меньшевиктери утары охсуууга уонна партия III съезин бадыгыга улахан суолтаны

В. И. Ленин III съези кезинде партия бадыгына-боломнана большевиктер меньшевиктери кытта сибдестерин былаанарыгар ийгөрүбүтэ. Кини састаагынан 1904 жыл атырдах ийгыр 22 большевик субо муһыада ытылалыбыта. Муһынах партиядын кризис туһунан уонна онтон тахсар суоллар тустарынан бопуруостары дуудулэспитэ. Муһынах Ленин суруйбүт «Партияга» диез иларынтын ылыммыта. Ийгырдыта партиядын тарилталар III съези түргөник ыгырар ишин охсууларыгар этилибитэ. Онон кини Ленин диез буолааччыларга съези иларар ишин охсуууга программанан буолбута.

Россияда олор партиядын комитеттар баһылар үгүс өтүдөрө Ленини өйөөбүттэрэ. 1904 жыл бүтүтүгөр большевиктеркэй комитеттар үс уобаластаагы конференциялара (Сибуруну, Кавказтаагы уонна Хетугу) ытылалыбыта. Итилер баһылар үгүс өрүт Комитетин Бюрогун таһыытара. Бюро Ленин састаагынан съезке бадыканын ылыныта.

РСДРП састаабыгар большевиктер меньшевиктери кытта бирге сибдэбыттара тынан баран байлэре туена революционнай линияны ылынытара. Бу линия пролетарнат, баһынай аймах, Россия бары поруоттарын төрүт илтирестеригер өйлөтүлөрө.

Бу кезиге Россияда революционнай кризис өссө күүнүрбүтэ. Хас да ий устата салганан бардыт Японияны кытта сэрин араахтаары Россиятын бары куһаран оруттарын хастым тардыбыта. Састаах сэрин састаахтык бүтүүтө араада суох диез Ленин өтө көрөң суруйбуота. 1905 жыл бастагы күнүгөр Петербурга улахан суолталаах собутиелар буолбүттара. Тохсууну 3 күнүгөр Путиловскэй заводка буолбүт стачкара 12 тыһыынча кини кыттыны илбитэ. Путиловецтары атын заводтар уонна фабрикалар эйэ өйөөбүттэрэ, онон тохсууну 7 күнүгөр стачка бүтүүн уонсай буолбута. Өрбүл күн тохсууну 9 күнүгөр рабочайдар көрөттөрүн кытта (140 тыһыынчаттан тахса кини) араахтаарыга петицияны надыэ Зинизэй дыбырыаска бардыттара. Араахтаары правительствотын бирикээниэн сэринлэр саба-сабыргала суох дону уотунан көрөбүттэрэ. Итинне тыһыынчаттан тахса кини олбүтө уонна 5 тыһыынча көрөгө кини баһыарыта. Бу хааннаах бүтүгү өнөрүттэн поруот маассата улаханнак абардыта. Сир ахсын демократрициалар, стачкалар сараламнытара. Рабочайдар илтилеригер сааны-саадагы ылыттара. Худуоскаларга баррикадалар өнөрүлүбүттэрэ.

СНИМОКТАРГА: ЛОНДОН. Перси-Сернус 16 №-рэ. Манна В. И. Ленин Лондонга партия III съезигер кэлэн баран олорбута. Таблицага манник су-

руллубут: «Владимир Ильич Ульянов-Ленин. 1870 — 1924 гг.». РСДРП Кини органын — «Пролетарий» хайматы бастагы нүмүрү. 1905 сыллаахха Женевага тах-

сыбыт «Демократической революции» социал-демократия иини тактикага» диез В. И. Ленин иинигетин бастагы таһаарытын обложкага.

Революция сабаланыгыта

Ленин бу собутиелары революция сабаланыгытын быһытынан сманалаабыта. «Вперед» хайлаакка баччэтэммит ыстатыйаларга кини бу собутиеларга дикриг ырытыны бирэр, кинилер аан дойдутаагы революционнай хамсааһыныга суолталарын бөлөтүлөр. Революцияда партия стратегическай бадыканын уонна тактикатын, съезд үдөтүн бэрэ-дэниг оңорбута, съезке дуудулэниэхтэх уонна битерганиэхтэх бары сүрүн матырыйаллары уонна резолюциялары бэлэмнэ-битэ. Итилер партия бүтүүнүн эбэлэстэлиниг директиватын быһытынан көрүлүөхтөөтөрө.

Партия III съези 1905 сыллаахха муус устарга Лондонга аһаллыбыта. Бу большевиктер съезтерини буолбута. (Ыгырбыттары урдүнэн меньшевиктер съезке көлбөтөхтөрө. Кинилер Женевада байлэре конференция ылыныттара.)

Съезд үдөтүн Женевадан кэлэн Ленин салайбыта. Ленин үгүс сыртын бирбитин туоһу-та—съезд боротоккулугар кини 140-на тыл эинтэ уонна отни киллэриилэрэ суруллубут. Ленин резолюцияны оңорор комиссияга кыттыбыта, резолюция бир-ийлэктэрин редакциялаабыта, муһынах диезини илтирэн толорбута. Съезд буржуазнай-демократическай революцияда большевиктер стратегическай бадыканын уонна тактическай линияларын бэлэстэбита. Сибдэни-лэбэ постанине, баһылайдар хамсааһыныгар сибданы туһунан ленинскэй резолюциялар ыдылаабыттара. Съезд партия Устаабын бастагы параграфын хаттаан көрбүтэ уонна кини ленинскэй формулировканан ба-гөрөгөһүтэ. Ленин баһылыктаах партия Кини Комитетин таһыта. Кини Комитет «Искра» уонна «Вперед» хайматтар онуларга төрөйлибит партия Кини органын «Пролетарий» редакторунан Владимир Ильичи багыр-га-пийтэ. («Пролетарий» хайматы үс сылтан ордук кезиге тахсыбыта). Ити кез устатыгар хайматы стра-ницаларыгар Ленин 100-төн тахса ыстатыйалара уонна бэлэ-тэһиннэрэ баччэтэммитэ.

Ленин съезд кезинде Женевада уонтон кэлбитэ уонна кезик далааһынынах үдөтүн кыттыты-нан бардыта. Кини бир самай сүрүн соруутунан буолан аасыт үгүс съезд бойобуой революцион-най тактическай линиятын про-пагандалааһын уонна меньше-виктер өнөрүнистическай так-тикаларын критикалааһын аа-бара. Ленин съезд туһунан да-кылааттары оңороро, ыстатыйа-лары суруйара, «Демократичес-кай революцияда социал-демо-кратия икки тактикага» диез кинигени суруйбуота. Кинигэ

1905 жыл от ийгыр Женевада баччэтэммитэ. Бу үлэре социал-демократия уонна рабочайдар маассаларын бүтүүнүнүн илти-нигэр меньшевиктер өнөрүнист-ическай линияларын саралым тардыбыта. Меньшевиктер эгал-лэринэн, пролетариат уонна ил-тин партиятын соруутунан либе-ральнай буржуазияны өйөөһүн буолуохтаах үгү. Кинилер са-нылаларынан, буржуазнай ре-волюцияда аны пролетариат туо-хха да тарбачыныа суохтаах. Вла-димир Ильич меньшевиктер ити антимарксистическай биргөтөһүл-лэри кытааныхтык сөлөстөбүтэ уонна кизер тиннитэ. Ленин Россияда буржуазнай-демократичес-кай революция уратыларын да-кылаастаабыта, кини хамсаагыр күүстэрин көрдөрбүтэ, пролетар-нат партия стратегиятын уонна тактикатын төрүтүнэн буолаач-чы пролетариат баһылыктааһы-нын туһунан идеяны бары отту-ны биргөһөһүтэ. Нуучча рево-люцияга арбаагы буржуазнай революциялартан бастагы на-роднай революция буоларынан, кини баһылыр күүнүн быһы-тынан буржуазия буолбакка, про-летариат буоларынан сүрүн ура-тылаах диез Ленин суруйбуота. Меньшевиктер бу революция сү-рүн күүнүн буржуазия буол-ла диез туран, пролетариат ору-дуи эрэ буолбакка, ону таһа маасса салайааччытын уонна тө-рөйөччүтүн быһытынан рабо-чай кылаас партиятын орудуи намыһытытара. В. И. Ленин улуу үтүөтүн буржуазнай-де-мократическай революцияда соци-алистическай революцияда кубу-лулары туһунан теорията буол-лэр.

Тохсууну 9 күнүгөрдү собу-тиелар кезиндегитан револю-ционнай охсууу Россияда өссө сылым политическай характер-даммыта. 1905 жыл сазыгар

уонна сайыныгар дойдү промыш-ленной киниоригер бөдөң стач-калар буолуоталаабыттара. Боль-шевиктер олохтоох төрөйталарэ үгүс съезд быһаарыларынан уонна Ленин ыдыларынан са-лайтаран, революционнай поруот маассабай өрө туруутун баһы-лаабыттара - көһүдэббитэрэ. Ору-дук улахан суолтаны икки агар-ий устата буолбүт Пшанова-Вое-несенскэйга үдөһүр таһас өрөччүлэр стачкалары ыдыта. Манна 70 тыһыынча кини кыт-тыбыта. Рабочайдар стачка кэ-мингэр боломуочунайдар Советта-рын төрөйбүттэрэ. Ити диктинэ, Россияда рабочай депутаттар бир аан бастагы Советтарын буолбута. (1905 жыл күнүгөр нуучча бастагы революциятын уотун аныгар Советтар Петер-бург, Москвада уонна да атын куораттарга төрөйлибиттэрэ).

Рабочайдар кезиндегитан ох-суууга аны баһынай аймах өрө турбута. «Потемкин» броненос-ка байманнай моряктар восста-ниелара буолбута. Владимир Ильич ити собутиелартан түнү-ктэри оңорбута. Кини большеви-ктэри бүтүүн поруот сибдэни-лэбэ восстаниелыгар бэлэмнэ-гэ илтирбитэ, түргөник туттары-хыттары модубуота, бойобуой дружиналары төрөйи маахатын ыдыта, кинилэри съезинен са-биргалык хамсааһыгар ийгыр-битэ. РСДРП Петербургдагы комитетин ииниэди бойобуой комитетка ытыптыт суругар Ле-нин быгырынымы, зал-дээл буо-лууну араакалаабыта.

Ол тынан баран партияны уон-ку рабочай кылааһы соруутунан слайымы Ленинге олус уустук этэ. Ол итин кини эмиграция-тан түргөник дойдутугар барар-га дулдусута. Кини тыһах кини бадыта туолбута. 1905 жыл сэттинин састаагыгар Владимир Ильич Ленин Россияда бардыта.

«Россияда барыан ииниэ». Художник И. Беллюва хартын-СТА фотохроникага.

БИНИГИ

